



## RUMANSU NOU.

Diálogo catalá entre an Miquel pintadó, y an Saldoni pagés, al plá de la Boquería.

MIQUEL.

Òla Saldoni ahon t'anem.

SALDONI.

A paseig tot xanu xanu  
y despues cap á can Tanu  
á veura si brenarem.

MIQUEL.

Hu anteneu á fè de neu  
aixó es modu de està al mon.

SALDONI.

Com si hi som demá noy som.

MIQUEL.

Ya veix yo que hu enteneu.  
Yo men vaig cap a' café

à llegi un poch la Curona  
y sabré que sen reona  
de la guerra....

SALDONI.

Non se ró.

MIQUEL.

¡ Si que es viura ben distret  
si no sabeu lo que pasa!  
cuant l' Italia tota en masa  
as baralla ques un fet.

SALDONI.

¡ Homa esplicat, nou sabia!  
¡ fas quedarme tot parat!  
¡ vols di tú que aixó es veritat



y no corra cap mentida?

MIQUEL.

Yo vos hu juro á fé de mon  
puigs no tractu pas de armarvus  
que os podeu vos informarvus  
preguntantu á tot hom.

SALDONI.

Esplica, esplica Miquel  
que ansios ne estich yo ya  
de sabè que pasa allá  
ab lo rey Victor Manuel,

MIQUEL.

Abiat vos hu diré  
sensa feri cap embut  
lo que á Italia ni ha agut  
tan com sé, us contaré.  
Vos sabeu quels Austriachs  
Cerdeña van invadí  
cuant reiná Carlus Albert,  
que de Turin va fugi.

SALDONI.

Es britat ya men recordu  
non fa pas de aixo mol temps.

MIQUEL.

Pues señor ab tals vaivens  
van cadarsa austriachs allí,  
fense seu molt territori,  
van deixarne al Piamont  
com un grasol sensa oli,  
un petit recó de Mon  
vet aqui al poble cremat  
an buscaba ucasió  
per finirna tot això  
dan á l'Austria un astufat.

SALDONI.

¿Y la Italia hu ha lúgrat?

MIQUEL.

Algu si, pero no tot  
mes confian dintre poch  
teni tots la llibertat.

SALDONI.

¿Y vols di que hu lúgrarán  
sent tan gran l'Austria com es?

MIQUEL.

Es que units ab al francés  
tots als sardus ya n' estan.

SALDØEI.

Sen aixis no ya cap pel,  
figas son d'altru panè  
si al de Fransa corra bè  
ab lo rey Victor Manuel.

MIQUEL.

Com que si, puig han dunat  
tots units varias batallas  
y hasta han pres las vituallas  
d'un exercit austriach,

SALDONI.

¿Es adi que al Piamont  
y ha ya exersit francés?

MIQUEL.

Te reò, y manat es  
pel mateix Napoleon,

SALDONI.

Axins es un altra cosa,  
ell imita á nal seu onclu  
cualsevol li diguia tontu  
que abiat als dará bola.

MIQUEL.

Y despues el poble armat  
ab gran crit que arriba al cel  
viva al rey Victor Manuel  
quels vol dá la llibertat.  
Vos sabeu amich Saldoni  
si lo poble está engrescat  
cuan ell vol la llibertat  
es pitjor que cap dimoni.

¿Qui al detè? ¿qui l'asusega?  
si cada homa es un lleó  
que se menja un batalló  
si la rabia axins li pega.

Ademes hi ha generals  
que son homas atrevits  
molt fidels, molt instruits  
tan pel camp com per asalts.  
Entre ells an Garibaldi  
que totom l'admira tan

y del seu valor tan gran  
no hi ha homa que non parli.  
Ell no porta molta gen  
pero tota es escullida  
voluntaris y atrevida  
gent molt forta y molt valenta.

Ya pot se gros lo enemich  
pot tenirne artillería  
casadors caballería  
que no tem may aquell pit.

Tots atacan ab furor  
lo mateix que una saeta,  
y ab lo sabre y bayoneta  
esparraman lo terror.

SALDONI.

¿Deuen sé com uns lleons?

MIQUEL.

¿No vos hu dich? No fa mols dias  
que van dá unas seguidillas  
á multisis batallons.

quels tenian sitiats  
per pescarls vius ú morts  
pero ells ab gran valor,  
als deixaren derrotats  
fenlus corra llargament  
y prenenlus als canons  
mols caballs y municions  
y fen pres á un regiment

SALDONI.

Y als austriachs ab això  
¿puig que pensan? ¿Què estan fen.

MIQUEL.

Cada dia van perden  
y endevan la profesò.

SALDONI.

Això si que es gatejá  
es buscarsa la ruina.

MIQUEL.

Pues an reban tal tuñina  
que es pitjor quel bacallá.  
En las grans accions dunadas  
en Montebello y Tesino  
va faltá als austriachs el tino  
y van perdra las jornadas.  
Gran estesa an va quedá

de ferits y morts per terra  
de manera que bermella  
tota l'erba as vá pintá,  
per aquí uns que han finit,  
per allá sobre los mors  
an sofreix cruels dolors  
lo pobret que está ferit.

SALDONI.

Si segueixan de aqueix modu  
nols arrendu la ganancia.

MIQUEL.

Res no podan ab la Fransa  
que es mes brava que cap toru.

SALDONI.

¿Y nusaltrus pues que fem?  
¿que durmim aquí en España?

MIQUEL.

Es que en aqueixa campaña  
molt neutrals ans cunservem.

SALDONI.

¡Ay joch toch! nou pas sabia  
això si, que estrany sem fá.

MIQUEL.

No hi ha mes, axins an ba  
que no us jó dich cap mentida.

SALDONI.

¿Novament no hi agut pas  
algun altra gran batalla?

MIQUEL.

Una pila amich Saldoni  
que y va corra la metralla  
y no obstan de habe guañat  
als francesus n'han tingut  
molta jent fora cumbat,  
y qui jamega ya ha rebut.

SALDONI.

¿Y entre ells als principals  
no han rebut la patacada?

MIQUEL.

Si Saldoni, y ben pesada  
mes de cuatra generals.  
Sobre tot prop de Magenta,  
en Palestro y en Milan  
cuan las tropas mes valentas  
van quedá dueñas del cam.

Alli fou cuan als zuavus  
que son homas de valor  
com diapas sobra als altrus  
van tirarse ab molt furor.

De manera que als Austriachs  
van tucarna retirada  
y deixan abandonada  
de Milan la gran ciutat.

Y segun me han informat  
y no crech sigui mantida  
han deixat també á Pavia.  
y altru pobla abandonad,  
á merced del enemich  
als bagatjas y canons  
mol menjar y municions.

SALDONI.

No es pas poc el ambulich.  
Francament que mol parat  
me has deixat amich Miquel.

MIQUEL.

Y tan cert com hi ha el cel.

os hi dit la veritat.  
Y altru dia si as trubem  
esterem mes de cachasa  
y de tot això que pasa  
altra volta an parlarem.

SALDONI.

Moltas ganas an tinch ya  
puig m'agrada el sapigué

MIQUEL.

Altras cosas os diré  
que en será tot lo millò.  
Vaya anem, pasaru b e.

Altru dia ans truba rem  
per la Ramhla de Betlem.

SALDONI.

Queda dit, no faltaré.

(Autor Francisco Prats.)

(Es propiedad de José Torras y C.)

---

Barcelona. — Imp. de S. Pedro à cargo de Miguel Borrás. — Año 1859,  
Vendese en la calle de Quitntana, núm. 12 entresuelo.

